

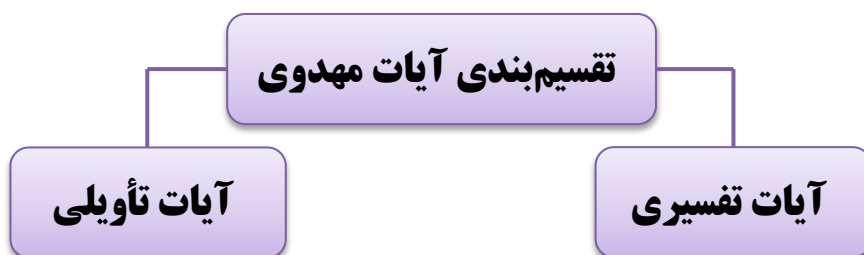
امام مهدی در قرآن

مقدمه:

اولین منبعی که در موضوع مهدویت باید به آن مراجعه کرد، قرآن کریم است. البته نام اهل بیت، به صراحت در قرآن نیامده است و دلایل موجهی برای آن وجود دارد؛ از جمله:

- جلوگیری از تحریف قرآن
- امتحان مومنان
- در کتب مقدس پیشین، به نام پیامبر اشاره شده بود، اما یهودیان آن را قبول نکردند.
- روش قرآن گاهی تلویح است. در قرآن به نام بسیاری از پیامبران هم صراحتاً اشاره نشده است:
«وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ...» (انبیاء/۸۷)
- اگر نام اهل بیت در قرآن آورده می‌شد، ممکن بود در نتیجه‌ی آن، عده‌ای ادعا کنند که مراد از این نام، من هستم. این امکان هم وجود داشت که مادران (برای سود جویی) نام فرزندانشان را هم نام اسماء قرآن بگذارند. همانگونه که بسیاری از خلفای عباسی نام فرزندانشان را مهدی گذاشتند.
- اغلب مسائل در قرآن، به صورت کلی بیان شده است و به جزئیات اشاره نشده است. به عنوان مثال در قرآن تنها به واجب بودن نماز و حج اشاره شده است و به جزئیات انجام آنها اشاره‌ای نشده است.

آیات مهدوی:

✓ **آیات تفسیری:** تفسیر در لغت به معنای پرده برداشتن است.

❖ «اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ...» (بقره/۲۵۷)

در این آیه، خداوند «ولی» معرفی می‌شود؛ اما برای تفسیر آن باید به آیه‌ی ۵۵ سوره مائده مراجعه کرد:

«إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ»

با توجه به این دو آیه، این طور تفسیر کرده‌اند که ولایت الهی توسط امام اعمال می‌شود.

❖ «وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا...» (سجده/۲۴)

و «إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ» (یس/۸۲)

علامه طباطبایی در تفسیر این آیات می‌فرماید: ائمه هدایتشان «كُنْ فَيَكُونُ» است. هدایت امام از نوع

تشریحی ظاهری است؛ یعنی کار امام، دستگیری است و ما را به مقصد می‌رساند.

✓ **آیات تأویلی:** تأویل در لغت یعنی برگرداندن و تأویل آیه یعنی، برگرداندن معنی آیه، به اصل آن.

قرآن حقیقتی است که اصل آن در ملکوت است و تنها ظاهرش به صورت حروف عربی در این دنیا است.

اما چه کسانی به حقیقت قرآن دسترسی دارند؟

خداوند در آیات ابتدایی سوره بقره می‌فرماید: «ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ» متقین کسانی

که «الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ...». غیب در این آیه، باطن ملکوت آسمان‌ها و زمین است که تنها معصوم از

آن با خبر است. «...نُورِ إِبْرَاهِيمَ مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...» (انعام/۷۵)

بر خلاف تأویل، تفسیر یک علم است که انسان‌های عادی هم می‌توانند به آن برسند.

خداوند در آیه‌ی ۱۶ سوره حدید می‌فرماید: «أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ»

در تفسیر این آیه، ذکر خدا را اقامه نماز دانستند. اما امام صادق (ع) درباره‌ی این آیه می‌فرماید: «ذکر

الله، اهل بیت هستند.»

بررسی آیات مهدوی:

▪ آیه ۵۵ سوره نور:

«وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ

كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ»

آیه ۵۵ سوره نور، بهترین و جامع‌ترین آیه‌ی قرآن در موضوع مهدویت است.

۱. خداوند وعده داده است که گروهی را حاکمان زمین می‌کند.
۲. «وَعَدَ»، «لَ»، «نَ» همه این موارد نشانه تأکید است که حتما این اتفاق می‌افتد.
۳. خطاب آیه همه کسانی است که ایمان آوردند و عمل صالح انجام دادند.
۴. دینی حاکم خواهد شد که مورد رضایت خداوند است.
۵. خوف به امنیت تبدیل می‌شود. خداوند در این آیه مطلق صحبت کرده است؛ یعنی در تمام زمینه‌ها، ترس از بین می‌رود.
۶. شرک خفی نیز از بین می‌رود.

▪ آیات سوره قدر:

سوره قدر از مهم‌ترین سوره‌های قرآن است. خواندن هیچ سوره‌ای، به اندازه خواندن سوره قدر، سفارش نشده است و آن را شناسنامه اهل بیت معرفی کرده‌اند.

در آیه اول این سوره خداوند می‌فرماید قرآن را در شب قدر نازل کرده است؛ اما در آیه دوم، دیگر به قرآن اشاره نمی‌کند. انگار می‌خواهد مطلب مهمتری را مطرح کند. شب قدر آنقدر مهم است که در آیه‌های بعدی نیز ضمیر استفاده نشده و در همه آیات نام آن تکرار شده است.

اما حقیقت «لَيْلَةُ الْقَدْرِ» چیست؟

«لیل»، حضرت فاطمه و «قدر» هم خداوند است. در واقع همه‌ی اهل بیت مصداق این عبارت هستند اما چون حضرت زهرا، مادر اهل بیت هستند، این تعبیر را به طور خاص، به ایشان نسبت داده‌اند.

در عصر حاضر، امام زمان (عج) حقیقت شب قدر هستند.

تدریس استاد باقی

موضوع: امام مهدی در قرآن

خلاصه و چکیده مطالب ارائه شده در کلاس‌های آموزشی معارف مهدویت

تهیه شده در واحد مهدویت موسسه مضاف، مهدیاران [@Mahdiaran](https://www.mahdiaran.com)